Twee nieuwe Rubus-ondersoorten

door

A. VAN DE BEEK (Vriezenveen)

Bij de bewerking van het genus *Rubus* voor de nieuwe druk van „Heukels-Van Ooststroom" zijn de taxa van onzekere aard of die van slechts enkele verspreide groei-

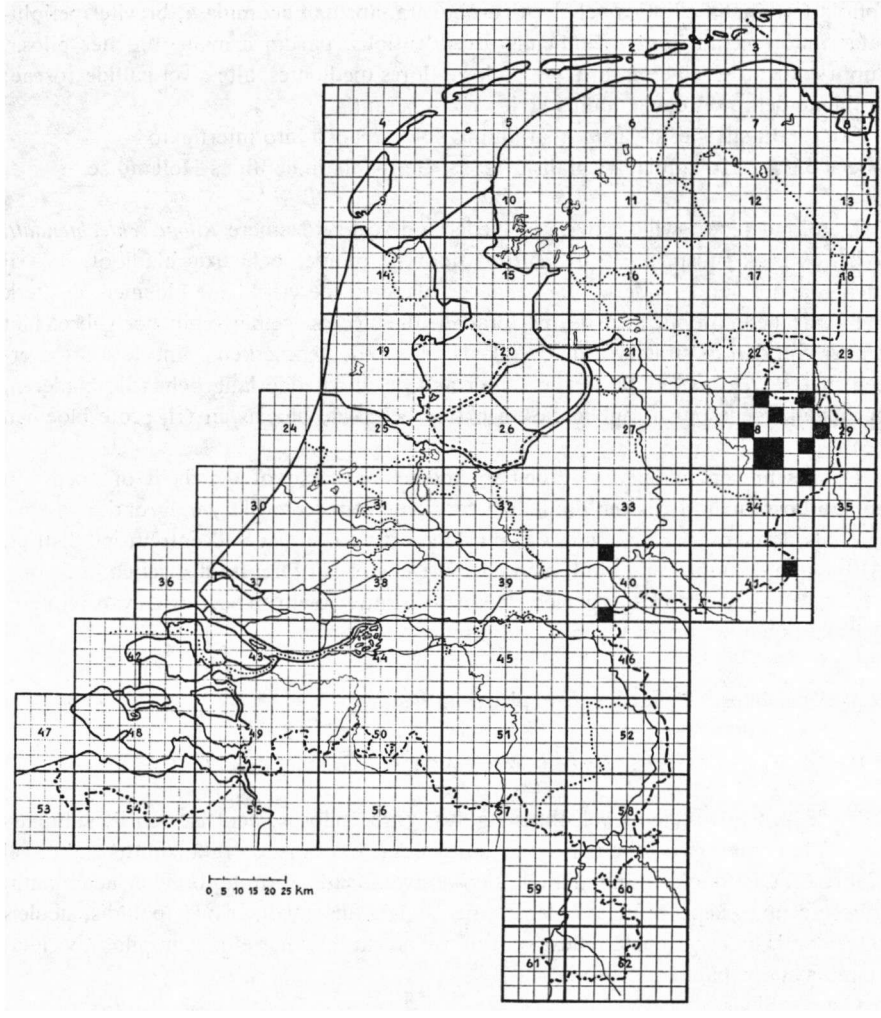

Fig. 1. De verspreiding van *Rubus schlechtendalii* Whe. ex Link subsp. *subcentreuropus* Beek in Nederland.

plaatsen bekend zijn, weggelaten. Het bleek echter ook, dat twee taxa met een duidelijke verspreiding in het geheel nog niet waren beschreven. Omdat een flora zich niet leent voor nieuwe publikaties, doen wij dat in dit artikel.

Rubus schlechtendalii Whe. ex Link subsp. **subcentreuropus** Beek

H o l o t y p u s: Herb. A. van de Beek, nr. A 960, verzameld bij Arnhem (U).

Turio arcuatus vel suberectus, laxe pilosus, aculeis sparsis, invalidis; folia cinereoviridia, parviora, subtus viridia, parce et breviter pilosa, satis aequaliter serrata;

foliola terminalia elliptica vel elliptico-obovata, abrupte acuminata, breviter petiolulata; inflorescentia laxa, pedunculis ascendentibus, parum armata, breviter pilosa, supra tomentoso-cinerea raro, glandulosa; flores mediocres, albae vel pallide roseae; antherae dense pilosae; stamina stylos vix superantia.

O e c.: In silvis et silvarum marginibus solo arenoso luto intermixto.

G e o g r.: Hollandia orientalis (*fig. 1*), Germania in confiniis Hollandiae.

Deze ondersoort wijkt van de in Nederland veel zeldzamere *Rubus schlechtendalii* Whe. ex Link subsp. *schlechtendalii* af door de minder behaarde bladloot, de vrij kleine, aan de onderzijde weinig behaarde bladeren, de vrij kleine bloemen, de sterk behaarde helmknoppen en de meeldraden, die slechts weinig of in het geheel niet langer zijn dan de stijlen. In de twee laatstgenoemde kenmerken komt de soort overeen met *R. trichanthus* Beek, die echter aan de onderzijde lang behaarde bladeren, geleidelijk toegespitste topblaadjes, een ruig behaarde bloeias en vrij grote bloemen heeft.

De beschreven ondersoort groeit in bossen, ongeacht of die dicht of open zijn en aan bosranden. Er is een duidelijke voorkeur voor leemrijke zandgrond.

Zoals de naam reeds aanduidt komt de soort voor in het Subcentreurope district. Alleen aan de noordrand vindt men de soort nog in het Drentse district en in de omgeving van Vreden op Duits gebied. Met name rond Almelo en ten oosten van Winterswijk kan men het taxon veelvuldig aantreffen.

Rubus glandulosus Bellardi subsp. **picearum** Beek

H o l o t y p u s: Herb. A. van de Beek, nr. A 74, verzameld bij Epen, L. (U).

Turio prostratus, teres vel obtusangulus, parce pilosus, aculeis crebris, subulatis vel paulo compressis; folia parviora, statis minute et obtuse serrata, subtus glabra vel glabrescentia; foliola terminalia elliptico-obovata, satis abrupte, breviter acuminata; inflorescentia saepe bifurcata, laxe pilosa, glandulis mediocribus, pallidis, aculeis setosis satis crebris; sepala reflexa, patula vel erecta, breviter et parum pilosa, viridia; stamina stylos paulo superantia.

O e c.: Silvis.

G e o g r.: Hollandia septentrionalis (*fig. 2*), Belgia orientalis; in Germania regione contigua.

Deze ondersoort verschilt van de subsp. *glandulosus* door de geringere beharing, de stuggere stekels, de kleinere bladeren, het minder uitgesproken elliptische, minder plotseling en korter toegespitste topblaadje; verder door de bleke klieren, de groene kelk en de minder lange meeldraden. *R. serpens* Whe. ex Lej. heeft een rijk behaarde bladloot, een breed eirond of ruitvormig, geleidelijk toegespitst topblaadje en grotere bloemen. *R. viridis* Kalt. heeft zeer grof gezaagde bladeren en talrijke stekels in de bloeiwijze.

De subsp. *picearum* groeit in zware bossen; de tot nu toe bekende groeiplaatsen bevinden zich meestal in sparrenbos (vandaar de naam).

Met zekerheid is het taxon bekend van Zuid-Limburg, België (Eupen, Aubel, Verviers) en uit de omgeving van Aken.

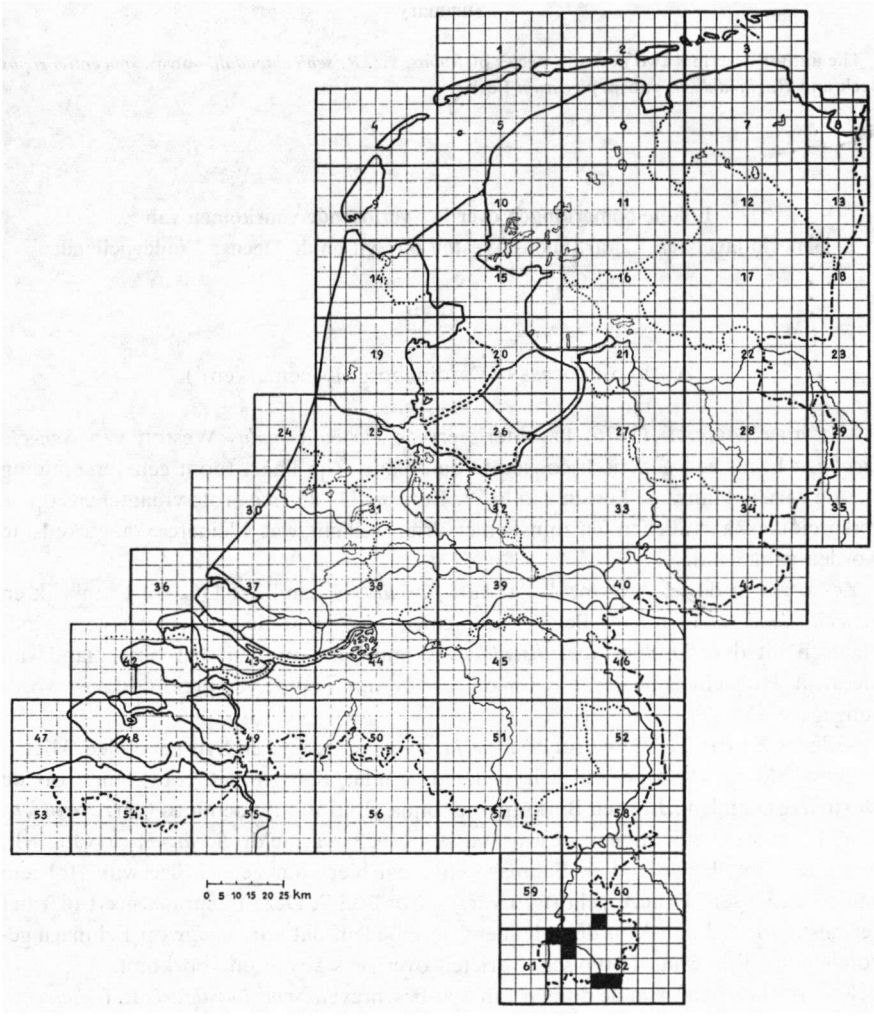

Fig. 2. De verspreiding van *Rubus glandulosus* Bellardi subsp. *picearum* Beek in Nederland.

In het herbarium van Lejeune in Brussel bevindt zich materiaal van *R. glandulosus* subsp. *picearum* onder de naam *Rubus michelianus*. In zijn publikaties noemt hij deze naam als een synoniem van *R. serpens*. Kennelijk beschouwde hij beide als één soort. Daar hij de naam *R. michelianus* evenwel ook gebruikte voor *R. axillaris* Whe. ex Leh. leek het onwenselijk deze naam nu alsnog geldig te publiceren. SUDRE (1908—'13) determineerde het taxon abusievelijk als *R. argutipilus* var. *pseudobellardii* Sudre.

Literatuur

LEJEUNE, A. L. S., 1824. Revue de la Flore des Environs de Spa. Liége.

——, 1831. Rubus L., in A. L. S. LEJEUNE & R. COURTOIS, Compendium Florae Belgiae 2, p. 159—174. Liége.

SUDRE, H., 1908—'13. Rubi Europae. Paris.

Summary

The author describes two new subspecies of *Rubus*, viz. *R. schlechtendalii* subsp. *subcentreuropus* Beek and *R. glandulosus* subsp. *picearum* Beek.